

Maisto švaistymo mažinimas: ES veiksmai

Maisto švaistymas tebėra viena iš pagrindinių kliūčių siekiant žiedinės ekonomikos. Sužinokite daugiau apie Parlamento siūlomus sprendimus.

Maisto atliekos

Manoma, kad apie 10 proc. ES vartotojams prieinamo maisto yra švaistoma, tačiau ES yra daugiau nei 37 mln. žmonių, kurie kas antrą dieną negali sau leisti kokybiško maisto.

Maisto švaistymo ir maisto nuostolių mažinimas yra du pagrindiniai [ES tikslai, siekiant iki 2050 m. sukurti žiedinę ekonomiką](#).

Maisto švaistymo priežastys

Nepakankamas pirkinių ir valgio planavimas, „negrąžūs“ vaisiai ir daržovės, impulsyvus pirkimas dėl mažmeninės prekybos akcijų, netinkamas pakuotės dydis – tai tik keletas priežasčių, kodėl namų ūkiuose yra švaistomas maistas, kuris sudaro didžiąją dalį maisto atliekų.

Standartizuotos porcijos ir pervertintas svečių skaičius yra vienos iš maisto švaistymo priežasčių restoranuose ir maitinimo įstaigose.

[Europos Komisijos atlikto tyrimo duomenimis](#), maisto švaistymą taip pat sukelia datos žymėjimas ant maisto, pavyzdžiui, „Geriausias iki“. Geresnis etikečių supratimas gali padėti sumažinti maisto švaistymą iki 10 proc.

Kodėl svarbu mažinti maisto švaistymą?

Norint kovoti su klimato kaita, būtina sumažinti maisto švaistymą. Jis sudaro apie 16 proc. visų ES maisto sistemos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų. JT maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) duomenimis, maisto, kuris vėliau būna iššvaistomas, gamyba ir gabenimas sudaro 8 proc. visų pasaulio šiltnamio efektą sukeliančių dujų. Mažindami maisto švaistymą namų ūkiai ir įmonės galėtų sutaupyti pinigų.

ES teisės aktai dėl maisto atliekų mažinimo

[Strategijos „Nuo ūkio iki stalo“](#) tikslai apima aiškesnį datų ženklimą ir netinkamo jų naudojimo stabdymą, siekiant sumažinti maisto švaistymą. Pagal šią strategiją Komisija taip pat tirs maisto nuostolius visoje maisto tiekimo grandinėje.

Maisto dovanojimas yra dar vienas būdas sumažinti nereikalingą maisto švaistymą. [ES maisto dovanojimo gairės](#) buvo priimtos 2017 m., siekiant palengvinti saugaus, valgomo maisto atgavimą ir persikirstymą tiems, kuriems jo reikia.

Be to, 2019 m. buvo priimta [bendra ES metodika](#), skirta maisto švaistymui kiekviename maisto tiekimo grandinės etape išmatuoti. Bendra metodika palengvina maisto atliekų stebėjimą ir ataskaitų teikimą visoje ES.

ES atliekų pagrindų direktyvos peržiūra

2023 m. liepos mėn. Komisija pateikė pasiūlymą peržiūrėti [ES atliekų pagrindų direktyvą](#), kad būtų labiau sumažintas maisto ir [tekstilės atliekų](#) kiekis. Pasiūlyme tarp pakeitimų siūlomi privalomi atliekų mažinimo tikslai nacionaliniu lygiu iki 2030 m. pabaigos. Maisto perdirbime ir

gamyboje atliekų turėtų būti sumažinta 10 proc., o mažmeninėje prekyboje, restoranuose, maitinimo paslaugų ir namų ūkiuose – 30 proc.

2024 m. kovo mėn. Parlamentas [priėmė poziciją dėl peržiūros](#). Parlamentas nori sumažinti maisto perdirbimo ir gamybos atliekų kiekį mažiausiai 20 proc., o mažmeninės prekybos, restoranų, maitinimo paslaugų ir namų ūkių sektoriuose – mažiausiai 40 proc. Komisija turėtų įvertinti, ar 2035 m. reikėtų nustatyti didesnius tikslus (atitinkamai 30 proc. ir 50 proc.).

„Parlamentas pasiūlė tikslinius sprendimus, kaip sumažinti maisto švaistymą, pavyzdžiui, reklamuoti „negražius“ vaisius ir daržoves, stebėti nesąžiningą rinkos praktiką, patikslinti datos ženklimą ir dovanoti neparduotą, bet vartotiną maistą“, – sakė Anna Zalewska (Europos konservatoriai ir reformuotojai, Lenkija), pranešėja, atsakinga už teisės aktų valdymą Parlamente.

Kiti veiksmai

Derybas su Taryba ves Parlamentas, kuris bus išrinktas per Europos Parlamento rinkimus 2024 m. birželio 6–9 d.

Skaitykite daugiau apie ES veiksmus dėl maisto švaistymo

- [Tvarus atliekų tvarkymas: kokių veiksmų imasi ES](#)
- [Kaip sumažinti pakavimo atliekas ES? \(INFOGRAFIKAI\)](#)
- [Plastiko atliekos ir jų perdirbimas ES: faktai ir skaičiai](#)
- [Elektros ir elektronikos atliekos ES: faktai ir skaičiai \(infografikas\)](#)

Papildoma informacija

[Teisėkūros traukinys](#)

[Informacijos santrauka: ES atliekų pagrindų direktyva](#)